

עין משפט ונר מצוה

לא א מיי פ"ה מהלכות מאלכות אסורות הל' ז סמג לאוין קלו טו"ע י"ד ס"י ספ סעף ד:
לב ב מיי פ"ו שם הל' יד סמג שם טו"ע י"ד ס"י ספ סעף ד:
לג ב מיי פ"ו שם הל' יג סמג שם טו"ע י"ד ס"י ספ סעף ד:
לד ד מיי שם טו"ע שם ופי' סה סעף א:
לה ה מיי שם טו"ע שם ס"י סה סעף ד:
לו ו מיי שם הל' יד סמג שם טו"ע י"ד ס"י סה סעף א:
לז ז מיי שם טו"ע שם סעף ב:
לח ח מיי פ"ו שם הל' כה סמג לאוין קלט טו"ע י"ד ס"י ספ סעף כא:
לט ט מיי פ"ח שם הל' ד ועי' גמ"מ זכ"מ וזכ"מ סמג שם טו"ע י"ד ס"י סה סעף יא:

רבינו גרשום

ואידך האי דלא קא מסתחן. כלומר האי דאסר סבר האי דלא קא מסתחן כו'; ואידך האי דלא קא בריין: משום אל טושו תורת אמן. כלומר צווי חכמים דהא חזין דמחלוקת חכמים היא דחד אסר: שריין בלא קליפה. משום דמא: אומצא ביעי' ומזורקי כו' אומצא דאסמיק. שמכין את הבנהמה בחייה ונצטר הדם באותו מקום: מישב שיביי ליה. כלומר הנחלים שואבים הדם ממנו: וכן ביעי. ביצי' של בהמה דאית בהו שוורייק: סמקי: וכן מזורקי גידים גדולים שבצואר שחן מלאין דם: ורישא כביבשא. כלומר כשורצין לגרד שער מורא של בהמה טומנין אותו ברצין שיהא חשער דן לגרד וכשטומנין אותו אותביה אבית השחיטה וכו' ואיכא דאמר כשצולין אותו בתנור שלם אותביה אבית השחיטה וכו': מקוה קור ואסיי. כלומר הדם קור במקום אחד ואין יוצא חוץ ואסרי: אי דין ביה מדי. כלומר שלא יסתם תגב: איכא דפרייט בוחי. כלומר מקום שמתחילין השופי' לחתוך כשמנקרין אותו: אמר רב כהנא אקלודי מיקלד. כלומר קנקנות הן שמפצלין סמוך לבשר: כאן לעברו. כשימצא מן הטבחות עד שימצא כוית: כשעורה במקום אחד. כלומר אפי' כשעורה במקום אחד מלקין אותו כוית אפי' בשלש מקומות: אכשור דרי. מעיקרא סבריה כר"מ דמחמיר דאמר צריך שיטול את כלו ולפיכך אין נאמנין דמחמירין [ובין ולבסוף סבריה כו' יהודה דאמר דיקיים בו מצות [נטילה] וא"צ לחטט אחוריו ולפיכך מקילין בהו ונאמנין: מעיקרא סבריה כו' יהודה. כלומר מעיקרא נאמנין דסביא לן כו' יהודה דמיקל לפיכך הוימננין להו ולבסוף סבריה כר"מ דמחמיר כמה הו דכירי ליה לדר: יהודה דמיקל לא הו מהימני דמקיל אינש בגיד הגשה והשתא דאנשויה ל"י יהודה מחמירי אינש כר"מ ומהימני: מפני שמקומו ניכר כו': א) מעיקרא סברין. כלומר דהא חיישין שמה מובין ליה לישראל במקומו מיחוי כנובד דערו של עובד כוכבים דידן עין בעלמא הוא: איילמא במקום שאין מכריזין כו'. כלומר שאין רגילין באותו מקום להכריז כשיו טרפה לישראל נפל בישראל לבני חילא כדחזינן לקמן אפי' חתוכה נמי דאין

צג:

מדלָא קא בריין הני אבר מן החי נינהו. מן התורה לא הוי אבר מן החי כיון שמחוצרים הם מעט הם ניתרין בשחיטה כאברים המדולדלים ואין בהם אלא מנות פרוש בלבד כדאמר בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עד): **כרצ** אשי דאמר בפ"ק (לעיל דף יח): דהיכל דדעתיה לחזור ונתנין עליו חומרי מקום שיא משם א"י ככ"ע ואת לא תיכול במקומו קאלר: **רישא בכיבשא**. יש שנותנים תרנגולת צמים אחר שחיטה ועומנין אותה צרמץ להסיר הנוצה אע"ג דצרישא כביבשא לא שרי אלא היכא דאותביה אנחריה היינו משום דיש צראש עלגמות הרבה ודברים המעכבים את הדם מללאת אבל בתרנגולת האש מישאז שאיז דמא וזה"ג כתוב האי מאן דמטוי רשא לריך לאתנוחי לצית השחיטה מתמאי כי היכי דנידוז דמא ואי אישמלי והפסיה מוקרא הוּא דאסור באכילה ורישא גופה שרי משמע דלא אסור אלא משום קרוס של מוח שיש בו דם ולכן גם המוח אסור שמתבשל צדס הקרוס אבל תרנגולת דליכא למימר הכי שריא ונראה דגם חוטין שכליו אסורין אם לא חתכן מתחלה שגם הם אסורין משום דם כדאמר לקמן (דף קלג): **שני** גידים הם. כאן פי' צקונטרס דקרי ליה פנימי משום דמוצלע הרבה עד סמוך לעצם וחיוין משום דסמוך לצצר ואינו מוצלע כל כך וצריש פירקין פירש צנינן אחר: **נאמנין עליו ועל החלב**. בסתם חלב איירי דחלבו של גיד שרי ר' יהודה לגמרי ולא שייך למימר ביה נאמנות כדפירשתי(ם) ועוד דאי בחלב דגיד איירי הוה ליה לאקשויי ממתני' לשמואל דשרי לרברי הכל והכל אסר ל"ה ולשוני דמותר דקאמר שמואל מן התורה קאמר דממשי לעיל אצרייתא ועוד דהוליל עליו ועל חלבו אי אכלנו דגיד קאי אלא בסתם חלב איירי ופליגי דרבי מאיר סבר דאין נאמנין צגיד הנשה דלריך חטיטה ואיכא טירחא ונחלב נמי אע"ג דליכא טירחא כולי האי כמו צגיד החמירו עליה שלא להאמינו כיון דחמירי אסוריה ואיכא ביה נמי טירחא לכן אין נאמנין ולרבי יהודה נאמנין צגיד משום דלא שני אלא גמימה ונחלב נמי אע"ג דאיכא ביה טירחא טפי מצגיד לרבי יהודה מכל מקום לית ביה טירחא כמו צגיד לרבי מאיר: **חורו** לומר נאמנין. אגיד קאי ולא אכלנ: **חלב** מאן דבר שמיה. לעיל (דף פט): דקאמר רבי יהודה אינו נוהג בשליל וחלבו מותר לא פריך הכי משום דחלבו מותר מילתא באפי נפשיה היא כדמפרש שמואל (לעיל כ"ג) אבל הכא חדא מילתא היא ונאמנין עליו ועל החלב דנאמנין קאי אתריייהו ומשמע דבתריייהו קאמי לפלוגי עליה דרבי מאיר:

חיתוכה

עליו ועל החלב וחכמים אומרים אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה מפני שמקומו ניכר: **גמ'** שלמה אין חתוכה לא במאי עסקינן אילימא במקום שאין מכריזין חסוכה

הימנה והלוקט מצין שלא ניטל ונטלו. ובגמרא פריך היכי זני ישראל כעובד כוכבים לא. אלא אם כן ניטל גידה דכיון דחמוכה היא סגר הלוקחה מן העובד כוכבים שניטל גידה ואוכלה צגידה: **צמקוס** שאין ונאותו מקום אין לוקחין צצר מן העובד כוכבים דשמא מכרו לו הטבחים טריפה ואין אנו יודעים אם צאת היום טריפה לידם:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

אל טעוש פורס אמן. מנהג מקומך שאתה מצבל ושם נוהגין בו איסורא דהא ליפליגו בה רב אמי ורב אסי [ע"א]: **הני ציעי דגדיא עד סלסין יומין**. משנוול: **שריין**. בלא קליפת הקרוס דאכתי לא נפיש דמיה ליצלע באיצריו. גדיא לאו דווקא: **אזרען**. יש צהן זרע אסורין דצידוע שיש דם: **אומלא ציעי ומזוקי**.

לקמיה מפרש פלוגמתייהו: **בכל הסורה כולה**. רב אחא ורבינא חד אמר הכי וחד אמר הכי צכלוהו ההוא דמיקל רבינא וההוא דלחומרא רב אחא: **דאסמיק**. שנקוטרא"ו: **חספה**. חמיכות הרבה: **סלייה בשפודא**. צמוך התנור לללות בלא חתכה ומלחה אלא כדי מליחת ללי דצר מועט: **דאיז דמא**. הואיל ותלוי שפיר דמי: **שייצי**. שואבס את הדם: **מלמס למים**. אישטריינ"ט צומטין הצצר ואינו מוילא את דמו והוא נללה צמוכו ואסור: **מיורק**. מוטי הלוואר ורידין: **רישא צניבשא**. הראש כשרוצין להסיר שערו ונתנין עליו מים ומטמינין אותו צרמץ: **כבשא**. הטמנה: **אופסיה אפים השחיטה**. שצית השחיטה מלמטה: **דייז דמא**. דרך החתך ושפיר דמי: **אזרדים**. על לחיי: **מיקפא קפי**. דמא צמוכו ואסור: **קפי**. כמו (איז צי) וכגניהה תקפיאני: **אופסיה אנחריה**. נקבי החוטם למטה: **דן ציה**. צנקז החוטם מידי שלא יסתם: **פנימי**. גיד הארוך והוא צלז פנימי של ירך: **חיזון**. גיד הקצר שבסוף השופי לרצחו והוא לז חיזון של ירך: **והסניא פנימי**. קרי מוצבלע צצר: **אקלודי מיקלי**. אותו גיד מחובר חוזר ונכנס בצצר והתם קרי ליה סמוך לצצר: **אקלודי**. לשון מפתח הנכנס צפותחת: **והסניא**. דחיזון קרי סמוך לעצם דמשמע גלוי הוא ואינו מוצבלע צצר: **אמר רב יהודה היכא דפריעי טציח**. הוי גלייה צמקוס חתך הירך כשנחתכת ונפרשת מן האליה הוי ראש אותו גיד מחובר לצוקא של קוליא כך שמעמי: **טצה שנמצא אחריו חלב**. דרך הטבח לנקר הצצר: **להלקוסו**. צכוית: **לעצרו**. ככשעורה: **אכשור דרי**. דמדקאמר חזרו לומר מכלל דמעיקרא הוה ק"ל כרבי מאיר דאמר אין נאמנים וחזרו לומר נאמנים וכי אכשור דרי צתמיה: **כרבי מאיר**. דצעי חטיטה וטריחא להו מילתא לא מהימני ולריך לצדוק אחריהם: **מעיקרא סברי לה כרבי יהודה**. ולפיכך אמרו חכמים דנאמנין ולצסוף סברי דצעי חטיטה ואמרו אין נאמנים: **ועמה דהוו דכירי לדר'** יאודה. וגרירי צתריה אמרו אין נאמנין משום דצגידא לן כר' מאיר וצומן הוה דלנשיוה לדרבי יהודה והוחזק המנהג כרבי מאיר אמרו נאמנין: **הכי קאמר**. רבי מאיר: **אין נאמנים לא עליו ולא על החלב**. מפני שטורח הוא להם וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב: **בתני'** שולא אדם ירך לעובד כוכבים כו'. ואין חוששין שמא יחזור וימכרנה לישראל ויאלכלנה צגידה דכיון דשלימה היא מקומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטט כוכבים: **גמ'** ירך שלמה משמע:

לא (שם) דלא היינו על הכף אלא צמוך הכף (לעיר שם) אכשור דרי. צתמיה וכי נמשכו הזרעות (יבמות לט). שולא אדם ירך לעברי. ולא מנרצין ליטול גידה ולא גורצין שמא יראה ישראל צמירי כשנימה לו ויך ויקנה אותה מן הכרי וקצור שניטל גידה הואיל ומתחת יד ישראל יתה, ויאלכלנה צגידה. מפני שמקומו ניכר. אם הוא נטול ואם לאו (פסחים כב).

מסורת הש"ס

א) פסחים עד: ב) נפי' שהוכה הכתמה מחיים ומתקבץ שם הדם והאדים הצהר, ג) לעיל אלא. פסחים פג: ד) עין רש"ל, ט) ניבמות לט: ו) פסחים כב, ז) נשיך לעיל במשנה, ח) לעיל כג:.

תורה אור הש"ס

- שמעו בני מוסר אביך ואַל תחש תורת אִמְךָ: משלי א ח

גאון הש"ס

גמ' והלכתא ברבינא לקולא. וילא מן הכלל הוה סוטה כ' ע"א עד"ו כו ע"ב ודף ג' ע"ב דף ע"ב:

הגהות הב"ח

א) גמ' ואי לא אסיר גופא אמר רב יהודה אמר שמואל:

לעזי רש"י

שנקוטרא"ו [שנקטרינ"ד]. ורו"ם. אישטריינ"ט. סוגר.

מובהק רש"י

אומצא ביעי' ומזורקי. אומלא דלמתיק חמיתו צצר אישטקוירא"ל בלג"ז וכן ציז' וצר דאסמיק וכן מזורקי חוץין גפון שסן ורידין שצבית השחיטה (פסחים עד): פליגי בה. דמפסחא פלמתייהו לקמיה דלמתיא אגומי (שם). בכל התורה כולה. כל היכי דחמית פלוגמתייהו ואימתר סתמא חד אמר לקולא וחד אמר לחומרא ולא פירש מי המיקל ומי המחמיר, דע שרי אלא לחומרא ורבינא לקולא והלכתא כטון כרבי מיקל (שם) דאיבי דמא. ושפיר דמי אף בחלב מעט צמרת ללי (שם). מצמת צמתי ליה. ודמי נללע צו (שם). שני גידין הן. ציך. וזני גיד הגדול המוחז על פני כל אורך הירך ודעו צה ועל שם שהוא צלז פנימי של ירך. לז חסלפי ירך את הירך השעתי (פסחים כג). הוא גיד ארוך ומחן להצרכו של שופי כשפושעין את הירך ופושט בכל הירך, ראשו אחד מחובר בעצם האליה ומשט נפשט לאורך השופי עד מקום חיבור הקולית ועצם הירך ושם הוא סמוך לעצם (לעיר צא). סמוך לעצם. עצם הקולית המחזר צמקא דאסתא וגם יולא צמקא לחומרא ומתחא אותו חתום עצם של פני כל אורך הירך. אסור. אסור (פסחים שם). שמוך חייביין עליו. מנקות כדליף מהיך ועוד שהוא על הכף ששחק הוא צצר עגול הסובב את הקולית ודעו צה ועל שם שהוא צלז פנימי של ירך. לז חסלפי ירך חתרה כשהכתמה מחוברת, קרי לה פנימי (לעיר צא). חיצוני. גיד קצר המון לחובד האויר בסופו מוצלע כקף השופי לרצחו, וחיוין קרי ליה על שם שהוא מוטל לצד חיון של ירך. לז הירואה של האויר הסמוך לשופי מוצלע ירך והיינו פנימי אצל חיון

בתמיה וכי נמשכו הזרעות (יבמות לט). שולא אדם ירך לעברי. ולא מנרצין ליטול גידה ולא גורצין שמא יראה ישראל צמירי כשנימה לו ויך ויקנה אותה מן הכרי וקצור שניטל גידה הואיל ומתחת יד ישראל יתה, ויאלכלנה צגידה. מפני שמקומו ניכר. אם הוא נטול ואם לאו (פסחים כב).

^[1] דכרי צמיר כונו מתולדי בהנך דהיון מאינו מלוק דהו זה בין מעיקרא וצין לצסוף ואולי דגורסא אחת היה לו לצינו ככאן